

SZERKESZTŐI ELŐSZÓ

Szeretettel osztjuk meg az Olvasóval a *Fogyatékoság és Társadalom* című folyóirat 2022. évi első lapszámát, amelyet **Gombos Gábor** kollégánk és barátunk emlékének ajánlunk. Gábor a folyóirat alapító szerkesztőbizottságának tagja, nemzetközileg elismert emberi jogi szakértő volt. A hazai fogyatékoságtudomány és a pszichiátriai túlélők mozgalmának egyik úttörőjétől búcsúzunk.

Bár ebben a számban nem törekedtünk tematikus tanulmányok gyűjtésére, Szerzőink mégis megkönnyítették számunkra, hogy csokorba rendezhessük a szövegeiket. Több olyan elnyomást megélt csoportot is fókuszba helyeznek, amelyek a fogyatékoságtudományi kutatásokban sem mindig kerülnek előtérbe: a hajléktalan nőket, a pszichoszociális fogyatékosággal és az intellektuális fogyatékosággal élő embereket. Az interszekcionalitás, azaz többszörös elnyomás kutatása a hazai fogyatékoságtudományi szakirodalomban korábbi főszerkesztőnk, Hernádi Ilona munkája nyomán vált hangsúlyossá, és nagy örömünkre szolgál, hogy ezt az úttörő munkát folytathatjuk ebben a számban is.

Lengyel Lea a hajléktalan nők körében végzett kutatásának eredményeiről számol be, amelyek fontos kérdéseket vethetnek fel a feminista fogyatékoságtudomány számára is. Elemzi, hogy a hajléktalanság milyen hatással van az önmagunkról alkotott képre, a nemi identitásra és a nőiség értelmezésére.

Helyet kapott három olyan kutatás is, amelyek a pszichoszociális fogyatékosággal élő emberek és a társadalom viszonyát vizsgálják különféle szempontokból: *Légmán Anna* és *Vályi Réka* a „combinós” gyilkos kapcsán megismert médiamegjelenéseket elemzik. Felhívják a figyelmet arra a jelenségre, hogy a pszichoszociális fogyatékosággal élő emberek által elkövetett bűncselekmények nyomán kialakuló nyilvános narratívák hogyan hatnak az érintett csoport megítélésére. *Kővári Bettina* és *Kondor Zsuzsa* az ifjúsági irodalmak elemzésén keresztül keresik a választ arra, hogy milyen fogyatékosági modellek jellemzik a közgondolkodást. Bemutatják Karen Fortunati *Semmi súlya* című regényét, amely a medikális megközelítés mellett egyéb fogyatékoságtudományi modelleket is képvisel. *Fodor Henriett* és *Bányai Borbála* pedig online felületen megjelent, bipoláris zavarral diagnosztizált nők élet-történeti monológjait elemzik egy participatív kutatás keretében.

Hoffmann Mária Rita tanulmánya egy általánosabb fogyatékoságtudományi elméleti keretezést ad az épség/izmus témakörében. Winter delfin történetén keresz-

túl betekintést nyújt egy akadályozottságokat megélő állapot élettörténetébe, amelyen keresztül, ha jól figyelünk, könnyen meglátjuk a fogyatékos emberek elnyomására jellemző motívumokat.

A folyóiratunk egyik fő célkitűzése, hogy minél több pályája elején járó szerzőnek is lehetőséget adjon a megjelenésre. *Sárközi Stella* cikke, amely a freak-ség, a test és normalitás kérdéseit járja körbe, a szerző első szárnypróbálgatása.

Ezt követően az intellektuális fogyatékossgal élő/értelmi sérült személyeket érintő témákat tárgyalunk. A könnyen érthető kommunikáció témakörének egy újszerű vetületét, a szépirodalom könnyen érthetőségének kérdéseit mutatják be *Horváth Péter László, Nemes-Jakab Éva és Pechan Eszter*.

Futár András és Szabó Rita a partícipatív módszertannal készült szakdolgozati munkájukról számolnak be. A tanulmány fontos reflexió az értelmi sérült emberekkel közösen végzett kutatások módszertani kérdéseire. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a cikknek megjelenik a könnyen érthető összefoglalója is, aminek a rendszeresítése hosszú távú célunk a jövőben publikálandó tanulmányok esetében.

Sándor Anikó és Katona Vanda egy szerkesztett interjúval tisztelegnek Harmati Sándor emléke előtt, aki a hazai szintéren máig egyedülálló élettörténetét mesélte el a kutatóknak 2019-ben. Az interjú a hazai fogyatékossgágtörténet egyik kiemelkedő önérvényesítőjének narratívájába ad betekintést, akinek különösen a szívügye volt a gondnokság rendszerének felszámolása.

Végül a részvételiség egy szubjektív beszámolójával egészítik ki a fentieket *Berzsenyi Emese és Loványi Eszter*, akik a partícipatív nyelvtanulás rögzös útját írják le.

A lapszámban két vers is szerepel – a *Ladi Remete* néven publikáló szerző tollából.

Kutatóként nem mehetünk el amellett, hogy az elmúlt években olyan krízissel szembesültünk, amely mindannyiunk számára rengeteg, korábban nem ismert kihívást hozott. Nagy várakozással készítjük elő ezért az őszi számunkat, amely a Covid19-járvány alatt szerzett nemzetközi tapasztalatokat fogja összegezni, és amelyet ezúton ajánlunk Olvasóink szíves figyelmébe.

Budapest, 2022. május 11.

Sándor Anikó és Cserti-Szauer Csilla,
a lapszám felelős szerkesztői